

Eda Şahin

Giresun University, edabasustaoglu@gmail.com, Giresun-Turkey

İlknur Yeşilçınar

Batman University, iyesilcinar14@gmail.com, Batman-Turkey

Rüveyda Geriş

Giresun University, ruveydageris@hotmail.com, Giresun-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.4.4B0028		
ORCID ID	0000-0001-9421-7689	0000-0003-2864-4935	0000-0003-2124-3311
CORRESPONDING AUTHOR	Eda Şahin		

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN KADINA YÖNELİK ŞİDDETE İLİŞKİN TUTUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER

ÖZ

Bu araştırmanın amacı ebelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarını ve etkileyen faktörleri incelemektir. Tanımlayıcı nitelikteki çalışmanın örneklemini, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında bir üniversitenin ebelik bölümünde öğrenim gören 224 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler "Demografik Bilgiler Formu" ve "İSKEBE Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Öğrencilerin %53.1'i kadına yönelik şiddet ile ilgili eğitim almıştır ve çalışmaya dahil edilen ebelik öğrencilerinin %87.7'si kadına yönelik şiddet ile ilgili eğitim almak istediğini belirtmiştir. Ebelik öğrencilerinin "İSKEBE Tutum Ölçeği" toplam puan ortalaması 129.57±0.92 (min:49-max:148) olarak yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin "İSKEBE Tutum Ölçeği" puan ortalaması ile öğrenim gördükleri sınıf ve şiddetle ilgili eğitim almaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmamıştır (F:1.262; t:0.180; p>0.05). Ebelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının yüksek olduğu, ancak eğitim alma oranlarının istenen düzeyde olmadığı ve kadına yönelik şiddete yönelik eğitim almak istedikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kadına Yönelik Şiddet, Etkileyen Faktörler, Tutum, Ebelik, Öğrenciler

ATTITUDES OF MIDWIFERY STUDENTS' TOWARDS VIOLENCE AGAINST WOMEN AND AFFECTING FACTORS

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the attitudes and factors affecting midwifery students' violence against women. The sample of this descriptive study was consisted of 224 midwifery students from the Department of Midwifery at a university in 2017-2018 academic years. Data were collected with "Demographic Information Form" and "İSKEBE Attitude Scale". It was determined that 53.6% of midwifery students were educated about violence against women and 60.3% of midwifery students wanted to get education about violence against women. The mean score of İSKEBE Attitude Scale of midwifery students was determined as 129.57±0.92 (min:49-max:148). There was no statistically significant relationship between the students' İSKEBE scale average point with students' classes and educational status about violence (F:1.262; t:0.180; p>0.05). It has been determined that midwifery students have high attitudes towards violence against women, but they are not at the desired level of education and they want to receive education for violence against women.

Keywords: Violence against Women, Affecting Factors, Attitude, Midwifery, Students

How to Cite:

Şahin, E., Yeşilçınar, İ. ve Geriş, R., (2019). Ebelik Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumları ve Etkileyen Faktörler, Life Sciences (NWSALS), 14(4):84-93,
DOI: 10.12739/NWSA.2019.14.4.4B0028.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Kadına yönelik şiddet ırk, dil, din ayırt etmeksizin tüm dünyada görülen evrensel bir sorundur [1]. Kadını psikolojik, fiziksel ve sosyolojik açıdan olumsuz etkileyen bu evrensel sorun insan haklarının da ihlali olarak görülmektedir [1 ve 2]. Birleşmiş Milletler (BM) Genel Meclisi'nin 1993'te kabul ettiği "Kadına Yönelik Şiddetin Yok Edilmesi Bildirgesi"ne göre kadına yönelik şiddet; "Cinsiyete dayalı olarak gerçekleşen, kadınlarda fiziksel, cinsel, psikolojik, herhangi bir zarar ve üzüntü sonucunu doğuran veya bu sonucu doğurmaya yönelik özel veya kamu yaşamında gerçekleşebilen her türlü davranış, tehdit, baskı veya özgürlüğü'nün keyfi olarak engellenmesidir" şeklinde tanımlanmaktadır [3]. Türkiye Aile İçi Şiddet Araştırması'na (2015) göre; ülkemizdeki kadınların %36.0'sı yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını, kadınların yüzde 12.0'si ise yaşamının herhangi bir döneminde cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir [4]. Aynı araştırma sonuçlarına göre; kadınların %44.0'ünün, hayatlarının herhangi bir döneminde, şiddete hatta şiddetin en sık uygulanan biçimi olan duygusal şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir [4].

Gebelik dönemi de kadınların şiddete maruz kaldığı bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır [5, 6 ve 7]. Türkiye Aile İçi Şiddet Araştırması'na (2015) göre; en az bir kez gebe kalmış kadınların gebelikte şiddet yaşama oranı %8.0 olarak saptanmıştır [4]. Dünyada kadınların gebelikte şiddet yaşama oranları yaşanan ülkeye göre farklılıklar göstermekle birlikte, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ünün 2011 yılında yayınladığı Gebelikte Eş Şiddeti Raporu'nda bu oranlar %2.0-32.0 arasında değişmektedir [8]. Şiddet, kadın ve çocukların sağlığını çeşitli derecelerde etkilemektedir [6, 7 ve 9]. Bu nedenle sağlık sistemleri şiddeti saptama ve önlemeye yönelik girişimlerde bulunabilmek açısından önemli bir yere sahiptir. Özellikle sağlık personellerinin aile içi şiddetin tanınması gibi sorumlulukları bulunmaktadır [10]. Sağlık personeli, sağlık hizmeti sunumu sırasında, bireyin şiddete maruz kaldığından şüphelenmeleri durumunda; şiddete maruz kalıp kalmadıklarını sormak, ön değerlendirme yapmak, gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlar hakkında bilgilendirmek ve yönlendirme yapmak ile yükümlüdürler [4]. Bu şekilde, sağlık sistemi, kadınlara şiddet deneyimlerini açıklayabilecekleri ve destekleyici bir cevap alabilecekleri güvenli bir ortam sağlayabilir [10].

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar, toplumda şiddetin yaygınlaşması ve sürdürülmesinde etkilidir. Kadına yönelik şiddeti değerlendirirken toplumsal tutumları belirlemek ve şiddetin nedenlerini araştırmak şiddeti önlemeye yönelik c.o"zu"m u"retebilmede o"nem taşımaktadır.

Ebeler, doğrudan kadına hizmet veren, kadın sağlığını yükseltmeye ve korumaya yönelik girişimlerde bulunan sağlık profesyonelleridir. Literatürde şiddeti önlemeye yönelik önerilen en önemli girişim toplumun eğitim düzeyinin arttırılması olarak belirtilmektedir [11, 12, 13 ve 14]. Tüm dünyada önemli bir sorun olan kadına yönelik şiddetle ilgili toplumsal algıların saptanması, kadına yönelik şiddetin nedenlerini tespit etme ve şiddeti önlemeye yönelik çözüm önerileri sunabilme açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle mesleki alanları özellikle kadın olan ebelerin, kadına yönelik şiddete ilişkin konuların eğitim sürecinde yer alması ve konu ile ilgili görüş ve tutumlarının değerlendirilmesi önemlidir [15]. Bu araştırma ebeler öğrencilerinin kadına yönelik şiddete ilişkin tutumları ve etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM (MATERIALS AND METHODS)

Tanımlayıcı tipte planlanan araştırmanın evrenini 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılı'nda bir üniversitede ebelik bölümünde öğrenim gören 240 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden ve farklı sınıflarda eğitimlerine devam etmekte olan 224 ebelik öğrencisi oluşturmuştur (%93.3).

3.1. Kullanılan Gereçler (Equipment Used)

Araştırmaya ait veriler, "Demografik Bilgiler Formu" ve öğrencilerin kadına yönelik şiddet tutumlarını belirlemek amacıyla Kanbay (2016) tarafından geliştirilmiş olan "İSKEBE Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır [16]. Veri toplama süreci her öğrenci için yaklaşık on beş dakika sürmüştür. Soru formları ile ilgili açıklamalar yapıldıktan sonra, araştırmacıların gözetimi altında öğrenciler soruları bireysel olarak öz-bildirim yöntemi ile cevaplamışlardır.

3.1.1. Demografik Bilgiler Formu (Demographic Information Form)

Ebelik öğrencilerine ait bazı özelliklerin saptanabilmesi amacıyla oluşturulan bu form, ilgili literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır [9, 17, 18, 19 ve 20]. Toplam 12 sorudan oluşan bu formda; ebelik öğrencilerinin şiddete ilişkin eğitim alma ve aldıkları eğitimi yeterli bulma durumları, uygulama sırasında şiddete tanık olma ya da şüphelenme durumları, şiddet olgusundan şüphelenmeleri ya da tanık olmaları halinde bildirim yapma durumları ve nedenleri ve ayrıca yaşamlarında maruz kaldıkları şiddet türlerine yönelik bilgilerini içeren sorulara yer verilmiştir.

3.1.2. İSKEBE Tutum Ölçeği (İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği) (ISKEBE Attitude Scale (ISKEBE Violence Against Women Scale))

Kanbay ve arkadaşları tarafından bireylerin kadına yönelik şiddet tutumlarını belirlemek amacıyla 2016 yılında geliştirilmiştir [16]. Ölçek 1= Tamamen katılıyorum, 2= Katılıyorum, 3= Kararsızım, 4= Katılmıyorum, 5= Hiç katılmıyorum şeklinde beşli likert tiptedir. Ölçek toplamda 30 maddeden oluşmaktadır ve ölçeğe ait iki alt boyut belirlenmiştir. Bunlar; "Bedene Yönelik Tutumlar" ve "Kimliğe Yönelik Tutumlar" alt boyutlarıdır.

- "Bedene Yönelik Tutumlar" alt boyutu 3., 4., 8., 9., 10., 12., 14., 15., 16., 17., 20., 22., 25., 26., 28. ve 30. maddeleri içeren 16 maddeden oluşmuştur ve cronbach alfa değeri 0.80'dir. "Bedene Yönelik Tutumlar" alt boyutunda alınabilecek en düşük puan 16, en yüksek puan 80'dir.
- "Kimliğe Yönelik Tutumlar" alt boyutu ise 1., 2., 5., 6., 7., 11., 13., 18., 19., 21., 23., 24., 27. ve 29. maddeleri içeren 14 maddeden oluşmuştur ve cronbach alfa değeri 0.83'tür. Ölçekte 5. ve 24. sorular ters puanlanmaktadır. "Kimliğe Yönelik Tutumlar" alt boyutunda alınabilecek en düşük puan 14, en yüksek puan 70'dir. Ölçeğin tamamının değerlendirilmesi sonucu alınabilecek toplam puan aralığı 30 ile 150 puan arasındadır. Ölçekten alınan puan yükseldikçe kadına yönelik şiddete ilişkin tutum yükselmektedir. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışmasında ölçeğin tamamına ait cronbach alfa değeri 0.86 olarak bulunmuştur [16]. Bu çalışmada ise ölçeğe ait cronbach alfa değeri 0.90'dir.

3.2. Araştırma Etiği, Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi (Research Ethics, Analysis and Evaluation of Data)

Bu çalışma ebelik öğrencilerine çalışmanın amacı ve yöntemi hakkında bilgi verildikten sonra sözlü onamları alınarak uygulanmıştır. Araştırmayı yapabilmek için Giresun Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nden kurum izni alınmıştır (3170\2018). Ayrıca araştırmada kullanılan "İSKEBE Tutum Ölçeği" için yazarlardan gerekli izin alınmıştır. Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 15.0 For Windows kullanılmıştır. Araştırmaya ait veriler yüzde, ortalama, standart sapma, çapraz tablolar, Kruskal Wallis testi, Man Whitney U testi, bağımsız gruplarda t testi ve ANOVA testleri kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları (Limitations of the Study)

Sonuçlar ilgili üniversitedeki ebelik öğrencileri için geçerlidir ve genellenemez.

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Ebelik öğrencilerinin yaş ortalaması 20.49 ± 1.43 (min:18-max:25)'tür. Öğrencilerin %26.8'i 1.sınıf, %26.8'i 2.sınıf, % 25.4'ü 3.sınıf ve % 21.0'i 4. sınıftadır. Öğrencilerin %99.1'i evli değildir, %76.8'inin aile tipi çekirdek ailedir, %70.5'inin kardeş sayısı 1-3'tür, %55.4'ü şehir merkezinde, %33.0'ü ise Karadeniz Bölgesinde yaşamaktadır ve %73.2'si ekonomik durumlarını gelirleri giderlerine eşit olarak değerlendirmiştir. Ebelik öğrencilerinin %95.1'inin anne ve babası birlikte yaşamaktadır, öğrencilerin %49.1'inin annesi ilkököl mezunudur ve %76.3'ü çalışmamaktadır. Öğrencilerin %40.6'sının babası ilkököl mezunudur ve %74.1'i çalışmaktadır (Tablo 1).

Çalışmada ebelik öğrencilerinin yarısından fazlasının (%53.1) kadına yönelik şiddet konusunda eğitim aldığı belirlenmiştir. Eğitim alan ebelik öğrencilerinin (n=119) yarıya yakını (%47.1) aldığı eğitimi yeterli bulduğunu belirtmişlerdir (Tablo 2). Alınan bu eğitimin özellikle Toplumsal Cinsiyet Dersi başta olmak üzere, kadın doğum ve ruh sağlığı dersleri kapsamında verildiği belirlenmiştir. Kaynar Tunçel ve arkadaşlarının (2007) 331 ebelik ve hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları bir çalışmada öğrencilerin %35.0'inin kadına yönelik aile içi şiddet konusunda eğitim aldıkları belirlenmiştir [17]. Ebeler, kadınlarla sık temas geçmeleri nedeniyle aile içi şiddeti tespit etmede ve yönetmede önemli bir rol oynamaktadırlar. Ancak ebeler, en yaygın şiddet belirtilerini ve semptomlarını bilmede sınırlı bilgilerinin olması, eğitim ve güven eksikliği, zaman kısıtlaması, güvenlik sorunları, personel yetersizliği, kültürel tabular, mağdurların istismarı açıklama isteksizliği, tarama için mahremiyet eksikliği ve ebelerin kişisel aile içi şiddet deneyimleri gibi nedenlerden dolayı aile içi şiddeti tanımakta zorluk çekmektedirler [18].

Araştırmaya katılan ebelik öğrencilerinin %87.7'si kadına yönelik şiddet konusunda eğitim almak istediklerini ifade etmişlerdir (Tablo 2). Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada, kadına yönelik şiddet eğitimi alan hemşirelerin ve ebelerin, şiddete yönelik geleneksel tutumlarını ve şiddete yönelik mesleki rollerini değiştirirken, eğitim almayanların da benzer bir değişiklik göstermediğini tespit etmişlerdir [19]. Sis Çelik ve Aydın'ın (2019) öğrenci ebe ve hemşirelerin kadına yönelik aile içi şiddete yönelik tutumlarına, şiddete yönelik mesleki rollerine ve şiddet belirtilerini tanıma yeteneklerine etkisini belirlemek için yaptıkları çalışmada, öğrencilerin şiddet belirtilerini tanıma yeteneklerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir [20]. Literatürde konu ile ilgili öğrenciler üzerinde yapılan araştırma sonuçları, hemşirelik ve ebelik programlarında kadına yönelik şiddet ile ilgili eğitimin yetersiz olduğunu göstermektedir [17, 18, 20, 21 ve 22].

Tablo 1. Ebelik öğrencilerinin bazı özelliklerinin dağılımı
(Table 1. Distribution of some characteristics of midwifery students)

	Ortalama	SD
Yaş (min:18-max:25)	20.49	±1.43
Özellikler	N(224)	%
Sınıf		
1	60	26.8
2	60	26.8
3	57	25.4
4	47	21.0
Medeni Durum		
Evli	2	0.9
Bekar	222	99.1
Birlikte Yaşadığı Aile Tipi		
Çekirdek Aile	179	76.8
Geniş Aile	42	21.9
Parçalanmış Aile	3	1.3
Kardeş Sayısı		
0	4	1.8
1-3	158	70.5
4-6	58	25.9
7 ve Üzeri	4	1.8
Doğum Yeri		
İl	124	55.4
İlçe	85	37.9
Köy	15	6.7
Doğum Yerinin Bulunduğu Bölge		
Karadeniz	74	33.0
Marmara	27	12.1
Akdeniz	27	12.1
Ege	24	10.7
Güneydoğu Anadolu	13	5.8
Doğu Anadolu	13	5.8
İç Anadolu	40	17.9
Gelir Durumu		
Geliri Gidere Eşit	164	73.2
Geliri Giderden Fazla	17	7.6
Geliri Giderden Az	43	19.2
Anne ve Babanın Birlikte Yaşama Durumu		
Birlikte Yaşıyorlar	213	95.1
Ayrı Yaşıyorlar	5	2.2
Boşandılar	6	2.7
Annenin Eğitim Durumu		
Okur Yazar Değil	20	8.9
Okur Yazar	17	7.6
İlkokul	110	49.1
Ortaokul	29	12.9
Lise	33	14.7
Üniversite	15	6.7
Annenin Çalışma Durumu		
Çalışıyor	47	21.0
Çalışmıyor	171	76.3
Emekli	6	2.7
Babanın Eğitim Durumu		
Okur Yazar Değil	3	1.3
Okur Yazar	11	4.9
İlkokul	91	40.6
Ortaokul	28	12.5
Lise	62	27.7
Üniversite	29	12.9
Babanın Çalışma Durumu		
Çalışıyor	166	74.1

Çalışmıyor	19	8.5
Emekli	39	17.4

Çalışmada ebelik öğrencilerinin %92.0'si sağlık kuruluşlarında kadına yönelik şiddetin tanınması ya da şiddete tanık olunmasında yapılması gerekenlerle ilgili talimat/prosedür olması gerektiğini düşünmektedir. Öğrencilerin %42.4'ünün klinik uygulama sırasında şiddet olgusu/şüphesi ile karşılaştıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin %92.9'u meslek yaşamı sırasında şiddet olgusu veya şüphesi ile karşılaşmaları halinde konuyu ilgili yerlere (şikayet ve ihbar için polis merkezi, jandarma karakolu, adli makamlar, acil telefon hatları... vb.) bildireceklerini belirtmişlerdir (Tablo 2). Keser Özcan ve arkadaşlarının (2014) 1200 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları çalışmaya göre, öğrencilerin %53.2'si klinik uygulama sırasında karşılaştıkları şiddet olgusu/şüphesi ile ilgili bildirim yapmadıklarını bildirmişlerdir [2]. Ebelik öğrencilerinin %21.4'ü ailelerinde şiddetin herhangi bir türüne şahit olduklarını ve bu öğrencilerin %29.5'i bu şiddetin babaları tarafından annelerine uygulandığını belirtmişlerdir (Tablo 2).

Tablo 2. Ebelik öğrencilerinin şiddete ilişkin verilerinin dağılımı
(Table 2. Distribution of violence-related data of midwifery students)

Özellikler	N(224)	%
Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Eğitim Alma Durumu		
Evet	119	53.1
Hayır	105	46.9
Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Aldığı Eğitimi Yeterli Bulma Durumu (n=119)		
Evet	56	47.1
Hayır	13	10.9
Kısmen	50	42.0
Kadına Yönelik Şiddet konusunda Eğitim Almak İsteme Durumu (n=194)		
Evet	135	87.7
Hayır	59	12.3
Sağlık Kurumlarında Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Talimat/Prosedür Olması Konusundaki Düşünceler		
Evet	206	92.0
Hayır	4	1.8
Fikrim Yok	14	6.3
Meslek Yaşamında Şiddet Olgusu ya da Şüphesi ile Karşılaşma Durumu		
Evet	95	42.4
Hayır	129	57.6
Meslek Yaşamında Kadına Yönelik Şiddet Olgusu/Şüphesi İle Karşılaşılması Durumunda Bildirim Yapmaya İlişkin Görüşler		
Evet	208	92.9
Hayır	3	1.3
Şiddetin Özelliğine Göre	13	5.8
Aile İçi Şiddete Tanık Olma Durumu		
Evet	48	21.4
Hayır	176	78.6
Şiddet Uygulayan ve Şiddet Uygulanan Kişiler (n=44)		
Babamdan anneme	13	29.5
Babamdan kardeşlerime	11	25.0
Annemden kardeşlerime	11	25.0
Diğer	8	20.5
Tanıdık Birinin Şiddet Yaşıyor Olması, Mesleki Yaşamda Şiddet Konusunda Yaklaşımları Etkileme Durumu		
Evet	191	85.3
Hayır	33	14.7
Yaşamları Boyunca Şiddet Türünden Herhangi Birine Maruz Kalma		
Evet	97	43.3
Hayır	127	56.7

Öğrencilerin %85.3'ü tanıdık birinin şiddet yaşıyor olmasının, mesleki yaşamlarında şiddet konusuna yaklaşımlarını etkilediğini belirtmişlerdir ve %43.3'ü yaşamları boyunca şiddet türlerinden herhangi birine (fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik) maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 2). McKenna ve Boyle'in (2016) ebelik öğrencileri ile ilgili yaptığı bir çalışmada öğrencilerin yaklaşık yarısının klinik uygulama sırasında şiddet türlerinden herhangi birine maruz kaldıklarını belirlemişlerdir [23]. Doğan ve arkadaşlarının (2018) 407 hemşirelik öğrencisi ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin %16.2'si ailesinde şiddet uygulayan birinin olduğunu ve bu kişinin de %56.1 oranıyla en sık baba tarafından uygulandığını belirtmişlerdir [24]. Bir diğer çalışmada ise çalışmanın örneklemini oluşturan ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin %25.4'ünün mesleki eğitim aldıkları dönemde şiddet olgusu ile karşılaştıkları belirtilmiştir [17]. Hemşirelik öğrencileri ile yapılan başka bir çalışmada ise çalışmaya katılan 500 öğrencinin %51.8'i çocukluk döneminde şiddete maruz kaldıklarını, %38.7'si çocukken şiddete tanıklık ettiklerini belirtmişlerdir [25]. Bu verilere göre öğrencilerin yaşadıkları/tanık oldukları şiddet olgusu oranının yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin "İSKEBE Tutum Ölçeği" toplam puan ortalaması ile öğrenim gördükleri sınıf, kadına yönelik şiddet konusunda eğitim alma durumu, aldıkları eğitimi yeterli bulma durumları, şiddet olgusu ya da şüphesi ile karşılaşma durumu ve aile içi şiddete tanık olma durumları karşılaştırıldığında aralarında istatistiksel olarak anlamlılık saptanmamıştır (Tablo 4).

Tablo 3. Öğrencilerin İSKEBE tutum ölçeği alt boyut ve toplam puanları
(Table 3. İSKEBE attitude scale sub-dimension and total scores of students)

	X±SS	Minimum	Maximum
"Bedene Yönelik Tutumlar"	76.29±7.28	27	80
"Kimliğe Yönelik Tutumlar"	53.28±8.25	22	70
Toplam Puan	129.57±0.92	49	148

Tablo 4. Ebelik öğrencilerine ait bazı değişkenlerle İSKEBE tutum ölçeği toplam puanlarının karşılaştırılması
(Table 4. Comparison of some variables of midwifery students and İSKEBE attitude scale total scores)

Değişkenler	n(224)	İSKEBE Tutum Ölçeği Toplam Puan (\bar{X} ±SS)
Sınıf*		
1. Sınıf	59	131.01±9.99
2. Sınıf	60	129.93±13.48
3. Sınıf	57	131.21±12.44
4. Sınıf	48	125.41±18.84
İstatistiksel analiz (χ^2, p)		3.009, 0.390
Kadına Yönelik Şiddet Hakkında Eğitim Alma Durumu**		
Evet	119	130.30±14.37
Hayır	105	128.75±13.33
İstatistiksel analiz (Z, p)		-1.246, 0.213
Kadına Yönelik Şiddet Konusunda Aldığı Eğitimi Yeterli Bulma Durumu**		
Evet	56	131.87±14.29
Hayır	103	128.53±17.85
İstatistiksel analiz (Z, p)		-0.722, 0.470
Şiddet Olgusu ya da Şüphesi ile Karşılaşma Durumu**		
Evet	95	127.96±15.27
Hayır	129	130.75±12.69
İstatistiksel analiz (Z, p)		-1.076, 0.282
Aile İçi Şiddete Tanık Olma Durumu**		
Evet	48	126.31±18.06
Hayır	176	130.46±12.42
İstatistiksel analiz (Z, p)		-0.856, 0.392

Çalışmada ebelik öğrencilerinin "İSKEBE Tutum Ölçeği" alt grupları ile de öğrencilere ait değişkenler karşılaştırılmış ve aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Çalışmada elde edilen sonuca benzer şekilde başka bir çalışmada da hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin şiddete ilişkin tutumlarının olumlu olduğu belirlenmiştir [17]. Karatay ve arkadaşlarının (2018) üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yaptığı bir çalışmada da kadın öğrencilerin farkındalıkları erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur [25]. Çalışmadan ve literatürden elde edilen verilere göre; öğrencilerin kadına yönelik şiddetle ilgili eğitim alma oranlarının düşük olmasına rağmen, şiddete ilişkin tutumlarının yüksek olduğu görülmektedir [26 ve 27]. Ülkemizde oldukça sık görülen bir olgu olan kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar bireylerin deneyimlerinden etkilenmektedir. Bu nedenle mesleğe profesyonel olarak adım atmamış olan ebelik öğrencilerinin, şiddete ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi ve elde edilen sonuç doğrultusunda uygun eğitimlerin verilerek, tutum geliştirme çalışmalarının yapılması, kadına yönelik şiddeti tanılama ve müdahale etmede ebelere daha profesyonel bir bakış açısı kazandırabilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Ebelik öğrencilerinin yarısından fazlasının kadına yönelik şiddet konusunda eğitim aldıkları; aldıkları bu eğitimi yeterli bulanlar kadar kısmen yeterli bulanların da olduğu ve çoğunluğunun daha kapsamlı bir eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin kadına yönelik şiddete tanık olma oranları yüksektir. Bu yüzden ebelik öğrencilerinin kadına yönelik şiddeti önlemeye yönelik girişimde bulunmaları, şiddeti tanılamaları, şiddetten korunma ve kadına yönelik şiddete erken müdahale edebilmeleri konularında aktif rol almalarının sağlanabilmesi önemlidir. Ebelerin bu girişimleri planlamaları ve etkin bir şekilde uygulayabilmeleri için lisans eğitimleri sırasında kadına yönelik şiddet ile ilgili konuların müfredatta yer alması önerilmektedir.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, 7-9 Kasım 2018 tarihinde İzmir'de düzenlenen "1. Uluslararası Ebelerde Eğitim Araştırma Geliştirme Kongresi"nde sözlü bildiri olarak sunulmuş ve yeniden yapılandırılmıştır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Kabasakal, Z. ve Girli, A., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddet Hakkındaki Görüşlerinin, Deneyimlerinin Bazı Değişkenler ve Yaşam Doymu İle İlişkisi (DEÜ Buca Eğitim Fakültesi Örneği). DEÜ SBE Dergisi. 14(2):105-123. ISSN: 1302-3284, E-ISSN:1308-0911.
- [2] Keser Özcan, N., Bilgin, H., Tülek, Z., and Boyacıoğlu, N.E., (2014). Nursing Students' Experiences of Violence: A Questionnaire Survey. Journal of Psychiatric Nursing. 5(1):49-56. Doi: 10.5505/phd.2014.91886.
- [3] BM Kadına Karşı Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirgesi 20.12.1993.Erişim Tar: 02.01.2019.
https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/belge/uluslararasi_belgeler/kadina_karsi_siddet/BM%20Kad%4%B1na%20Kar%5%9F%4%B1%20%5%9Eidd .etin%20Ortadan%20Kald%4%B1r%4%B1lmas%4%B1na%20Dair%20Bildirges i%2020.12.1993.pdf.
- [4] Türkiye Aile İçi Şiddet Araştırması, (2015).
<http://www.hips.hacettepe.edu.tr/KKSA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>. Erişim Tar.: 02.01.2019.

- [5] Giray, H., Keskinöđlu, P., Sönmez, Y., Meseri, R., Karakuş, N.E., Yüçetin, N. ve Günay, T., (2005). Gebelikte Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Etkileyen Etmenler. *STED*. 14(14):217-220.
- [6] Shidhaye, P.R. and Giri, P.A., (2014). Domestic Violence During Pregnancy: A Neglected and Unseen Public Health Problem. *Int J Community Med Public Health*. 1(1):1-3. 10.5455/2394-6040.ijcmph20141101.
- [7] Şahin, S., İlçioğlu, K. ve Ünsal, A., (2017). Gebelikte Aile İçi Şiddet, Depresyon ve Anksiyete. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 14(3):204-211. doi:10.5222/HEAD.2017.204.
- [8] WHO, (2011). Intimate Partner Violence During Pregnancy, Information sheet:WHO/RHR/11.35.http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/70764/WHO_RHR_11.35_eng.pdf;jsessionid=C05E104715A4A1860DBD46344C41E3D0?sequence=1. Erişim Tar.:02.01.2019.
- [9] Demirel Bozkurt, Ö., Daşıkan, Z., Kavlak, O. ve Şirin, A., (2013). Ebelik Öğrencilerinin Gebelikte Şiddet Konusundaki Bilgi, Görüş ve Mesleki Tutumlarının Belirlenmesi. *Balıkesir Sağlık Bil. Dergisi*. 2(2):99-107.
- [10] García-Moreno, C., Hegarty, K., d'Oliveira, A.F.L., Koziol-McLain, J., Colombini, M., and Feder, G., (2015). Violence Against Women and Girls 2, The Health-Systems Response to Violence Against Women. *Lancet*. 385:1567-79. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61837-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61837-7).
- [11] Dişsiz, M. ve Hotun Şahin, N., (2008). Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*. 1(1):51-58.
- [12] Yaman Efe, Ş. ve Ayaz, S., (2010). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadınların Aile İçi Şiddete Bakışı. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 11:23-29.
- [13] Kandemirci, D. ve Yelda Kağnıcı, D., (2014). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Baş Etme: Çok Boyutlu Bir İnceleme Türk Psikoloji Yazıları, 17(33):1-12.
- [14] Karal, D. ve Aydemir, E., (2012). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet. USAK Sosyal Araştırmalar Merkezi, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu. USAK Raporları: No:12-01. ISBN:978-605-4030-64-4.
- [15] Rocha, B.D., Landerdahl, M.C., Cortes, L.F., Vieira, L.T., and Padoin, S.M.M., (2015). Violence Against Women: Perceptions of Nursing Students' about The Focus on The Formation. *Invest Educ. Enferm*. 33(22):260-268.
- [16] Kanbay, Y., Aslan, Ö., Işık, E. ve Tektaş, P., (2017). İSKEBE Kadına Yönelik Şiddet Tutum Ölçeği (İSKEBE Tutum Ölçeği) Geliştirme Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 18(5):453-459. doi: 10.5455/apd.256374.
- [17] Kaynar Tunçel, E., Dündar, C., and Peşken, Y., (2007). Evaluation of the Knowledge and Attitudes of Nursing and Midwifery Students about Domestic Violence. *Genel Tıp Dergisi*, 17(2):105-110.
- [18] Bahadır Yılmaz, E., (2018). The Effectiveness of a Gender Equality Course in Changing Under Graduate Midwifery Students' Attitudes towards Domestic Violence and Gender Roles. *Cent Eur J Nurs Midw*. 9(2):840-847. DOI: 10.15452/CEJNM.2018.09.0013.
- [19] Sis Çelik, A., Türkođlu, N., Ejder, Apay, S., Aydın, A., and Pasinliođlu T., (2015). The effect of Education Given to Midwives and Nurses on Their Attitudes of Domestic Violence Against Women. *J Health Sci Prof*. 2(2):138- 148. <https://doi.org/10.17681/hsp.37772>.

- [20] Sis Çelik, A. and Aydın, A., (2019). The Effect of a Course on Violence Against Women on The Attitudes of Student Midwives and Nurses towards Domestic Violence Against Women, Their Occupational Roles in Addressing Violence, and Their Abilities to Recognize The Signs of Violence. *Perspect Psychiatr Care*. Volume:55, pg:210-217. DOI:10.1111/ppc.12333
- [21] Banerjee, A. and Agrawal, S., (2010). Perception of Violence Against Women Among Future Health Professionals in an Industrial Township. *Ind Psychiatry J*. 19(2):90-93.
- [22] Crombie, N., Hooker, L., and Reisenhofer, S., (2016). Nurse and Midwifery Education and Intimate Partner Violence: A Scoping Review. *J Clin Nurs*. Vol:26, pg:2100-2125. <https://doi.org/10.1111/jocn.13376>.
- [23] McKenna, L. and Boyle, M., (2016). Midwifery Student Exposure to Work Place Violence in Clinical Settings: An Exploratory Study, *Nurse Education In Practice*. 17:123-127.
- [24] Doğan, S., Altun, M., and Kaçmaz, E.D., (2018). Examination of Attitudes of Nursing Students on Dating Violence. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal Of International Social Research*. 11:56. www.sosyalarastirmalar.com. Issn: 1307-9581. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20185639005>.
- [25] Karatay, M., Karatay, G., Gürarşlan Baş, N. ve Baş, K., (2018). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine İlişkin Tutum ve Davranışları. *STED*. 27(1):62-71.
- [26] Davas Aksan, H.A., Ergin, I., Hassoy, H., Durusoy, R. ve Çiçeklioğlu, M., (2011). Müfredata Eklenen Bir Dersin İkinci Sınıf Tıp Öğrencilerinin Kadına Yönelik Şiddetle İlgili Bilgi ve Tutumlarına Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 9(3):144-156. <https://doi.org/10.20518/tjph.173060>
- [27] Baraldi, A.C.P., de Almeida, A.M., Perdoná, G., Vieira, E.M., and dosSantos, M.A., (2013). Perception and Attitudes of Physicians and Nurses about Violence against Women. *Nursing Research and Practice*. 201:7, Article ID 785025. <http://dx.doi.org/10.1155/2013/785025>.